

ลักษณะทั่วไปของข้อมูลที่จะศึกษา

ในบทนี้ จะศึกษาเกี่ยวกับสภาพทั่วไปของหมู่บ้าน ตลอดจนลักษณะทั่วไปของกลุ่มประชากรตัวอย่าง ที่เป็นข้อมูลเบื้องต้นสำหรับการศึกษา โดยคิดเป็นอัตราส่วนร้อยละ ซึ่งมีรายละเอียดต่อไปนี้

1. ลักษณะทั่วไปของหมู่บ้าน

1.1 ลักษณะที่ตั้งและประชากร

หมู่บ้านโกลเป็นหมู่บ้านที่ 1 ของตำบลโกล ซึ่งมีทั้งหมด 8 หมู่บ้าน อยู่ห่างจากอำเภอภูเขียว 4 กิโลเมตร ถนนเข้าหมู่บ้านเป็นดินลูกรังตลอดสาย การคมนาคมสะดวก มีรถเมล์ รถมอเตอร์ไซด์รับจ้างวิ่งระหว่างหมู่บ้านถึงตัวอำเภอ และระหว่างหมู่บ้านกับหมู่บ้านอื่น ๆ ที่อยู่ใกล้กัน ในหมู่บ้านมีจำนวนครัวเรือนทั้งหมด 379 ครัวเรือน มีจำนวนประชากรทั้งหมด 1,892 คน เริ่มมีคนไปทำงานในประเทศแถบตะวันออกกลางครั้งแรกเมื่อปี พ.ศ. 2514

หมู่บ้านสีปลาดเป็นหมู่บ้านหมู่ที่ 6 ของตำบลหนองคอนไทย มีระยะห่างจากอำเภอภูเขียวประมาณ 22 กิโลเมตร การคมนาคมค่อนข้างลำบาก คือ จากอำเภอภูเขียวไปช่วงแรกเป็นถนนลาดยางระยะทาง 13 กิโลเมตร มีรถเมล์ประจำทางผ่านหลายสาย ช่วงที่สองเป็นทางแยกจากถนนใหญ่เข้าไปในหมู่บ้านเป็นถนนลูกรัง ระยะทาง 9 กิโลเมตร ต้องอาศัยรถสองแถว และรถมอเตอร์ไซด์รับจ้างเข้า-ออกหมู่บ้าน มีจำนวนครัวเรือนทั้งหมด 219 ครัวเรือน มีจำนวนประชากรทั้งหมด 1,081 คน เริ่มมีคนไปทำงานในประเทศแถบตะวันออกกลางครั้งแรกเมื่อปี พ.ศ. 2522

1.2 การศึกษา

ประชาชนในหมู่บ้านโกลส่วนใหญ่จบการศึกษาชั้นประถมศึกษา 4 โรงเรียนประจำหมู่บ้านมีแห่งเดียว คือ โรงเรียนเนรมิต มีระดับการศึกษาสูงสุดถึงชั้นประถมศึกษา 6 เมื่อเริ่มจบแล้วถ้าจะเรียนต่อก็สามารถไปเรียนได้ที่อำเภอภูเขียว ซึ่งมีระยะทางห่างกันเพียง 4 กิโลเมตร

สำหรับหมู่บ้านสีปลาด ประชาชนส่วนใหญ่จบการศึกษาชั้นประถมศึกษา 4 เช่นเดียวกัน โรงเรียนประจำหมู่บ้านแห่งเดียว คือ โรงเรียนบ้านสีปลาด ซึ่งมีระดับชั้นการศึกษาสูงสุดถึงชั้นประถมศึกษา 6 ประชาชนที่ต้องการให้บุตรหลานเรียนต่อในระดับสูงขึ้น ก็สามารถส่งไปศึกษาต่อที่โรงเรียนโนนข่า ซึ่งเป็นหมู่บ้านใกล้เคียงกัน หรือไปเรียนต่อที่โรงเรียนอำเภอภูเขียว นอกจากนี้โรงเรียนบ้านสีปลาดจัดให้มีการศึกษาระดับอนุบาล รับนักเรียนอายุตั้งแต่ 5-7 ปี เพื่อเตรียมเด็กเข้าเรียนในชั้นประถมศึกษา 1 ต่อไป

1.3 ร้านค้าในหมู่บ้าน

ในบ้านโกลมีร้านค้าขายของชำ ขายอาหาร ซ่อมเครื่องไฟฟ้า และซ่อมเครื่องยนต์ รวมทั้งหมด 14 แห่ง

ในบ้านสีปลาด มีร้านค้า 6 แห่ง เป็นร้านค้าขายของชำ ขายอาหาร และร้านซ่อมเครื่องยนต์

1.4 สาธารณูปโภค

บ้านโกลเริ่มมีไฟฟ้าใช้เมื่อปี พ.ศ. 2520 ตามความต้องการของประชาชน โดยประชาชนได้ช่วยสมทบด้านค่าใช้จ่ายบางส่วน ส่วนน้ำที่ใช้บริโภคในหมู่บ้านยังใช้น้ำบาดาล ซึ่งเป็นบ่อน้ำส่วนตัวของประชาชนทั้งหมด 52 บ่อ และเป็นบ่อน้ำบาดาลสาธารณะ 4 บ่อ มีลำห้วย 3 แห่ง อ่างเก็บน้ำ 1 แห่ง มีน้ำตลอดปี หมู่บ้านนี้ไม่มีปัญหาขาดแคลนน้ำบริโภค แต่ขาดแคลนน้ำสำหรับทำการเกษตรกรรม

บ้านสี่ลาด เริ่มมีไฟฟ้าใช้เมื่อปี พ.ศ. 2523 ตามความต้องการของประชาชน โดยประชาชนได้ช่วยสมทบค่าใช้จ่ายบางส่วน น้ำที่ใช้บริโภคยังคงใช้น้ำบาดาล ซึ่งมีบ่อน้ำบาดาล ของประชาชนเอง 10 บ่อ บ่อน้ำสาธารณะ 3 บ่อ มีไฟฟ้า 2 แห่ง

1.5 สาธารณสมบัติของหมู่บ้าน

ในบ้านโกลมกินนาคใหญ่ภายในหมู่บ้าน 4 สาย มีสถานที่สำหรับอ่านหนังสือพิมพ์ 1 แห่ง หอกระจายข่าวประจำหมู่บ้าน 1 แห่ง ตั้งอยู่ที่บ้านผู้ใหญ่บ้าน

ในบ้านสี่ลาดมีกินนาคภายในหมู่บ้านสายใหญ่ ๆ 4 สาย วัด 1 แห่ง หอกระจาย ข่าวประจำหมู่บ้าน 1 แห่ง อยู่ที่บ้านผู้ใหญ่บ้าน

2. ลักษณะครัวเรือนของประชากรตัวอย่าง

2.1 อายุของประชากรที่ทำการสำรวจ (ภรรยา)

ในกลุ่มที่สามียังไม่กลับจากต่างประเทศ พบว่า ส่วนใหญ่ร้อยละ 30.4 มีอายุ ระหว่าง 25-29 ปี รองลงมาคือร้อยละ 20.3 และร้อยละ 15.2 มีอายุระหว่าง 35-39 ปี ส่วนกลุ่มอายุ 40-44 ปี กับ 20-24 ปีมีอัตราส่วนร้อยละ 12.6 กระจายในสัดส่วนเท่ากัน ที่เหลือนอกนี้มีอายุระหว่าง 45-49 ปี, 50 ปีขึ้นไป และมีอายุต่ำกว่า 20 ปี

ส่วนในกลุ่มที่สามีกลับมาแล้ว พบว่า ส่วนใหญ่ร้อยละ 34.3 มีอายุระหว่าง 35-39 ปี รองลงมาคือร้อยละ 20.6 ร้อยละ 14.7 มีอายุระหว่าง 30-34 ปี และ 25-29 ปี ตามลำดับ ส่วนประชากรที่เหลือนอกนี้มีอายุระหว่าง 40-44 ปี, 20-24 ปี 45-49 ปี และมี อายุตั้งแต่ 50 ปีขึ้นไป

จะเห็นว่าภรรยาของกลุ่มที่สามีกลับมาแล้วส่วนใหญ่จะมีอายุระหว่าง 35-39 ปี ส่วนกลุ่มที่สามียังไม่กลับส่วนใหญ่จะมีอายุระหว่าง 25-29 ปี ทั้งนี้เพราะว่าคนที่ไปทำงานต่างประเทศส่วนใหญ่นิยมไปช่วงอายุ 30-35 ปี และในเรื่องการแต่งงานนั้น คู่สมรสมักจะมีอายุใกล้เคียงกัน โดยฝ่ายชายจะมีอายุมากกว่าฝ่ายหญิงประมาณ 2-3 ปี ดังนั้นจึงพบว่าในกลุ่มที่สามียังไม่กลับ ภรรยาจะมีอายุระหว่าง 25-29 ปี ส่วนกลุ่มที่สามีกลับมาแล้วมีอายุระหว่าง 35-39 ปี

ตารางที่ 1 ร้อยละของตัวอย่างจำแนกตามอายุของภรรยา

อายุภรรยา (ปี)	สามียังไม่กลับ		สามีกลับมาแล้ว	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่า 20 ปี	1	1.3	-	-
20-24	10	12.6	11	10.8
25-29	24	30.4	15	14.7
30-34	12	15.2	20	20.6
35-39	16	20.3	35	34.3
40-44	10	12.6	12	11.8
45-49	5	6.3	6	5.9
50 ปีขึ้นไป	1	1.3	2	1.9
รวมทั้งสิ้น	79	100.0	102	100.0

2.2 อายุของสามี

ในกลุ่มที่สามียังไม่กลับมาพบว่า สามีของประชากรตัวอย่างส่วนใหญ่ ร้อยละ 27.8 มีอายุระหว่าง 30-34 ปี รองลงมาคือ ร้อยละ 25.3 ร้อยละ 16.5 และร้อยละ 13.9 สามีมีอายุระหว่าง 35-39 ปี, 40-44 ปี และระหว่าง 25-29 ปี ตามลำดับ ส่วนประชากรที่เหลือ ร้อยละ 6.3 สามีมีอายุระหว่าง 45-49 ปี และอีกร้อยละ 5.1 สามีมีอายุระหว่าง 20-24 ปี และมีอายุตั้งแต่ 50 ปีขึ้นไป ในสัดส่วนเท่ากัน

ส่วนกลุ่มที่สามีกลับมาแล้ว พบว่า ร้อยละ 35.3 สามีมีอายุระหว่าง 35-39 ปี รองลงมา ร้อยละ 19.7 ร้อยละ 17.6 และร้อยละ 15.7 สามีมีอายุระหว่าง 40-44 ปี 30-34 ปี และ 25-29 ปี ตามลำดับ และมีร้อยละ 7.8 และ ร้อยละ 3.9 ที่สามีมีอายุตั้งแต่ 50 ปีขึ้นไป และมีอายุระหว่าง 45-49 ปีตามลำดับ

ทั้งนี้ เพราะคนที่ไปทำงานต่างประเทศส่วนมากจะเป็นคนหนุ่ม ซึ่งมีอายุระหว่าง 30-35 ปี ดังนั้นจึงพบว่ากลุ่มที่ยังไม่ได้กลับมาส่วนใหญ่มักจะมีอายุระหว่าง 30-34 ปี ส่วนกลุ่มที่กลับมาแล้วส่วนใหญ่มักมีอายุระหว่าง 35-39 ปี

ตารางที่ 2 ร้อยละของตัวอย่างจำแนกตามอายุของสามีในปัจจุบัน

อายุสามี (ปี)	สามียังไม่กลับ		สามีกลับมาแล้ว	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
20-24	4	5.1	-	-
25-29	11	13.9	16	15.7
30-34	22	27.8	18	17.6
35-39	20	25.3	36	35.3
40-44	13	16.5	20	19.7
45-49	5	6.3	4	3.9
50 ปีขึ้นไป	4	5.1	8	7.8
รวมทั้งสิ้น	79	100.0	102	100.0

2.3 จำนวนสมาชิกในครัวเรือน

กลุ่มที่สามียังไม่กลับมาจากต่างประเทศพบว่าส่วนใหญ่มักร้อยละ 50.6 มีสมาชิกในครัวเรือนจำนวน 3-4 คน รองลงมาร้อยละ 30.4 มีสมาชิกในครัวเรือนจำนวน 5-6 คน ส่วนประชากรที่เหลือมีสมาชิกในครัวเรือนที่อาศัยอยู่ร่วมกันระหว่าง 1-2 คน และมีตั้งแต่ 7 คนขึ้นไป

ส่วนกลุ่มที่สามีกลับมาจากไปทำงานต่างประเทศแล้ว ก็พบเช่นเดียวกันคือ ส่วนใหญ่มักร้อยละ 56.9 มีสมาชิกในครัวเรือน 3-4 คน รองลงมาคือ ร้อยละ 32.3 มีสมาชิกในครัวเรือนระหว่าง 5-6 คน ส่วนประชากรที่เหลือมีสมาชิกในครัวเรือนตั้งแต่ 7 คนขึ้นไป และ 1-2 คน

ตารางที่ 3 ร้อยละของตัวอย่างจำแนกตามจำนวนสมาชิกในครัวเรือน

จำนวนสมาชิกในครัวเรือน (คน)	สมาชิกยังไม่กลับ		สมาชิกกลับมาแล้ว	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1-2 คน	8	10.1	4	3.9
3-4	40	50.6	58	56.9
5-6	24	30.4	33	32.3
7 คนขึ้นไป	7	8.9	7	6.9
รวมทั้งสิ้น	79	100.0	102	100.0

2.4 จำนวนบุตรในปัจจุบัน

สำหรับกลุ่มที่สมาชิกยังไม่กลับจากต่างประเทศส่วนใหญ่ ร้อยละ 31.6 มีบุตรในปัจจุบัน 2 คน รองลงมา ร้อยละ 30.4 และร้อยละ 18.9 มีบุตร 1 คน และ 3 คน ตามลำดับ ส่วนประชากรที่เหลือร้อยละ 8.9 ไม่มีบุตร และร้อยละ 5.1 มีบุตร 4 คน และ 5 คน กระจายในสัดส่วนที่เท่ากัน

ส่วนกลุ่มที่สมาชิกกลับมาจากต่างประเทศแล้ว ส่วนใหญ่ร้อยละ 41.2 มีบุตร 2 คน รองลงมาคือร้อยละ 29.4 และร้อยละ 21.6 มีบุตร 3 คน และ 1 คน ตามลำดับ

จากตารางที่ 1 แสดงถึงอายุของภรรยาของแรงงานที่ไปทำงานในประเทศตะวันออกกลาง ซึ่งพบว่าในกลุ่มที่สมาชิกกลับมาแล้วส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 35-39 ปี โอกาสที่จะมีบุตร 2 หรือ 3 คน มีมากกว่ากลุ่มที่สมาชิกยังไม่กลับเพราะส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 25-29 ปี ดังนั้นส่วนใหญ่จึงเพิ่งจะมีบุตร 1 คน หรือ 2 คน

ตารางที่ 4 ร้อยละของตัวอย่างจำแนกตามจำนวนบุตรในปัจจุบัน

จำนวนบุตรในปัจจุบัน (คน)	สามียังไม่กลับ		สามีกลับมาแล้ว	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ไม่มีบุตร	7	8.9	4	3.9
มีบุตร 1 คน	24	30.4	22	21.6
2 คน	25	31.6	42	41.2
3 คน	15	18.9	30	29.4
4 คน	4	5.1	3	2.9
5 คน	4	5.1	-	-
6 คน	-	-	1	1.0
รวมทั้งสิ้น	79	100.0	102	100.0

2.5 จำนวนบุตรที่กำลังศึกษา

ส่วนใหญ่อีกกลุ่มที่สามียังไม่กลับมาร้อยละ 51.9 ไม่มีบุตรที่กำลังศึกษาเล่าเรียนอยู่ รองลงมาคือร้อยละ 22.8 และร้อยละ 15.2 มีบุตรที่กำลังศึกษาอยู่ 1 คน และ 2 คน ตามลำดับ ประชากรที่เหลือนอกนั้นมีบุตร 3 คน และ 4 คน

ส่วนกลุ่มที่สามีกลับมาแล้วพบว่า ร้อยละ 35.3 ไม่มีบุตรที่กำลังศึกษาอยู่ รองลงมาคือร้อยละ 30.4 และร้อยละ 25.5 มีบุตรที่กำลังศึกษาอยู่ 1 คน และ 2 คน ตามลำดับ ประชากรที่เหลือนอกนั้นร้อยละ 7.8 มีบุตร 3 คน และร้อยละ 1.0 มีบุตรที่กำลังศึกษาอยู่ 4 คน

จากตารางที่ 1 และตารางที่ 2 ซึ่งแสดงร้อยละของอายุของภรรยา และอายุสามีตามลำดับ พบว่ากลุ่มที่สามีกลับมาแล้วส่วนใหญ่จะมีอายุมากกว่ากลุ่มที่สามียังไม่กลับ และเมื่อพิจารณาตารางที่ 4 ซึ่งแสดงถึงจำนวนบุตรในปัจจุบันพบว่ากลุ่มที่สามีกลับมาแล้ว

ส่วนใหญ่มักจะมีบุตรมากกว่ากลุ่มที่สามียังไม่กลับ ซึ่งส่วนใหญ่เพียงจะมีบุตร 1 คน และ 2 คน ดังนั้นจึงมีบุตรที่กำลังอยู่ในวัยเรียนน้อยกว่ากลุ่มที่สามีกลับมาแล้ว

ตารางที่ 5 ร้อยละของตัวอย่างจำแนกตามจำนวนบุตรที่กำลังศึกษาอยู่

จำนวนบุตรที่กำลังศึกษาอยู่ (คน)	สามียังไม่กลับ		สามีกลับมาแล้ว	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ไม่มีบุตรที่กำลังศึกษาอยู่	41	51.9	32	35.3
มี 1 คน	18	22.8	31	30.4
2 คน	12	15.2	26	25.5
3 คน	7	8.9	8	7.8
4 คน	1	1.3	1	1.0
รวมทั้งสิ้น	79	100.0	102	100.0

*รวมจำนวนครัวเรือนที่ไม่มีบุตรซึ่งมีอยู่ 7 ครัวเรือนในกลุ่มที่สามียังไม่กลับและมีอยู่ 4 ครัวเรือนในกลุ่มที่สามีกลับมาแล้ว

2.6 จำนวนสมาชิกคนอื่นที่อยู่ในวัยแรงงาน

เมื่อสำรวจจำนวนสมาชิกคนอื่นในครัวเรือนที่อยู่ในวัยแรงงานที่ช่วยทำงานในครัวเรือน พบว่า ในกลุ่มที่สามียังไม่กลับส่วนใหญ่ร้อยละ 62.0 มีเพียงภรรยาเพียงคนเดียว รองลงมาร้อยละ 21.5 มี 2 คน ส่วนใหญ่เป็นลูกคนโต และร้อยละ 6.3 มี 3 คน และ 4 คน ในสัดส่วนเท่ากัน และอีกร้อยละ 3.3 มี 5 คน

ส่วนกลุ่มที่สามีกลับมาแล้วพบว่า ส่วนใหญ่ร้อยละ 64.7 มีภรรยาเพียงคนเดียว ส่วนที่เหลือร้อยละ 15.7 มี 2 คน ร้อยละ 9.8 และร้อยละ 6.9 มี 4 คน และ 3 คน ตามลำดับ และอีกร้อยละ 2.9 มี 5 คน

ครอบครัวในสังคมชนบทไทยส่วนใหญ่เป็นครอบครัวเดี่ยวที่มีพ่อแม่และลูก ๆ และจากตารางที่ 1 แสดงอายุของภรรยาพบว่า ส่วนใหญ่ในกลุ่มที่สามียังไม่กลับมีอายุระหว่าง 25-29 ปี และในกลุ่มที่สามีกลับมาแล้วมีอายุระหว่าง 35-39 ปี ซึ่งมีอายุยังไม่มากลูกยังเล็ก อยู่ ดังนั้นจึงพบว่า มีภรรยาเพียงคนเดียวที่ทำงานในครัวเรือน เมื่อสามีไปทำงานในตะวันออก กลาง ส่วนครัวเรือนที่มีสมาชิกในวัยแรงงานหลาย ๆ คน ส่วนใหญ่จะเป็นครอบครัวแบบครอบครัวขยาย กล่าวคือ ลูกแต่งงานแล้ว แต่ยังไม่ได้แยกครอบครัวออกมายังอาศัยอยู่กับครอบครัวเดิม จึงมีจำนวนสมาชิกที่อยู่ในวัยแรงงานหลายคน

ตารางที่ 6 ร้อยละของตัวอย่างจำแนกตามจำนวนสมาชิกในวัยแรงงาน

จำนวนสมาชิก (คน)	สามียังไม่กลับ		สามีกลับมาแล้ว	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1	49	62.0	66	64.7
2	17	21.5	16	15.7
3	5	6.3	7	6.7
4	5	6.3	10	9.8
5	3	3.8	3	2.9
รวมทั้งสิ้น	79	100.0	102	100.0

2.7 ระดับการศึกษาของสามี

ประชากรตัวอย่างกลุ่มที่สามียังไม่กลับร้อยละ 76.0 สามีจบการศึกษาชั้นประถมศึกษา 4 ร้อยละ 11.4 จบชั้นประถมศึกษา 5-7 ร้อยละ 3.8 คือผู้ที่เรียนต่ำกว่าชั้นประถมศึกษา 4 และเรียนจบสูงกว่าชั้นมัธยม 6 ในสัดส่วนเท่ากัน และร้อยละ 2.5 สามีเรียนจบชั้นมัธยม 1-3 และมัธยม 4-6 ในสัดส่วนเท่ากัน

ส่วนกลุ่มที่สามมีกลับมาแล้ว ส่วนใหญ่ร้อยละ 84.4 สามมีจบชั้นประถม 4 ที่เหลือ นอกนั้นมีร้อยละ 8.8 สามมีจบชั้นประถม 5-7 ร้อยละ 2.9 และร้อยละ 2.0 สามมีจบชั้นมัธยม 1-3 และชั้นมัธยม 4-6 ตามลำดับ และร้อยละ 1.0 สามมีเรียนจบต่ำกว่าชั้นประถม 4 และสามมีไม่ได้เรียนหนังสือในสัดส่วนเท่ากัน

ผู้ที่ไม่ได้เรียนหนังสือในโรงเรียน แต่เรียนที่วัดโดยการบวชเรียนจึงสามารถอ่านเขียนหนังสือได้ และพบว่าประชากรตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่ม เรียนจบแค่การศึกษาภาคบังคับ เพราะสภาพสังคมชนบทไทยส่วนใหญ่เอื้ออำนวยให้ประชาชนเรียนจบแค่ระดับการศึกษาภาคบังคับเท่านั้น

ตารางที่ 7 ร้อยละของตัวอย่างจำแนกตามระดับการศึกษาของสามมี

ระดับการศึกษา	สามมียังไม่กลับ		สามมีกลับมาแล้ว	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ไม่ได้เรียน	-	-	1	1.0
ต่ำกว่า ป.4	3	3.8	1	1.0
จบ ป.4	60	76.0	86	84.4
จบ ป.5-7	9	11.4	9	8.8
จบ ม.1-3	2	2.5	3	2.9
จบ ม.4-6	2	2.5	2	2.0
จบสูงกว่า ม.6	3	3.8	-	-
รวมทั้งสิ้น	79	100.0	102	100.0

2.8 ระดับการศึกษาของภรรยา

ในกลุ่มที่สามมียังไม่กลับส่วนใหญ่ร้อยละ 75.9 เรียนจบชั้นประถม 4 ส่วนประชากรที่เหลือคือร้อยละ 15.2 เรียนจบชั้นประถม 5-7 ร้อยละ 5.1 และร้อยละ 2.5 เรียนต่ำกว่าชั้นประถม 4 และเรียนจบสูงกว่าชั้นมัธยม 6 ตามลำดับ

ส่วนกลุ่มที่สามกลับมาแล้วส่วนใหญ่ร้อยละ 81.4 เรียนจบชั้นประถม 4 ส่วนประชากรที่เหลือร้อยละ 14.7 เรียนจบชั้นประถม 5-7 และร้อยละ 1.0 เรียนจบชั้นมัธยมศึกษา 1-3, ชั้นมัธยม 4-6, เรียนจบต่ำกว่าประถม 4 และไม่ได้เรียนหนังสือในสัดส่วนเท่ากัน

ผู้ที่จบสูงกว่าชั้นมัธยม 6 นั่นคือ จบ ปก.ศ.สูง ขณะทำการสำรวจยังไม่ได้ทำงานอาชีพอย่างอื่น นอกจากอยู่บ้านเลี้ยงลูก

ตารางที่ 8 ร้อยละของตัวอย่างจำแนกตามระดับการศึกษาของภรรยา

ระดับการศึกษา	สามียังไม่กลับ		สามีกลับมาแล้ว	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ไม่ได้เรียน	1	1.3	1	1.0
ต่ำกว่า ป.4	4	5.1	1	1.0
จบ ป.4	60	75.9	83	81.4
จบ ป.5-7	12	15.2	15	14.7
จบ ม.1-3	-	-	1	1.0
จบ ม.4-6	-	-	1	1.0
จบสูงกว่า ม.6	2	2.5	-	-
รวมทั้งสิ้น	79	100.0	102	100.0

3. อาชีพและรายได้

3.1 อาชีพหลัก อาชีพรองของสามีก่อนไปทำงานในประเทศตะวันออกกลาง

ในกลุ่มที่สามียังไม่กลับมาพบว่า ก่อนที่จะไปทำงานในประเทศตะวันออกกลาง ส่วนใหญ่ร้อยละ 91.1 มีอาชีพหลักคือการเพาะปลูก ส่วนประชากรที่เหลือมีอาชีพรับจ้างนอกประเภทนี้มีมีได้แก่ ขับรถรับจ้าง เป็นช่างทำทอง และทำงานในโรงงาน มีอาชีพค้าขาย 3 ราย และช่างซ่อมไฟฟ้า 1 ราย ส่วนอาชีพรองพบว่า ส่วนใหญ่คือร้อยละ 89.9 ไม่มีอาชีพรอง

นอกเหนือมีร้อยละ 3.8 มีการเพาะปลูก และทำนารับจ้างนอกเกษตรประเภทมีฝีมือในสัดส่วนที่เท่ากัน และร้อยละ 2.5 ทำอุตสาหกรรม 2.5 ทำอุตสาหกรรมในครัวเรือน

ส่วนกลุ่มที่สามมีกลับมาแล้วส่วนใหญ่ร้อยละ 97.1 จะทำการเกษตรเป็นอาชีพหลัก และมีร้อยละ 2.9 มีอาชีพค้าขายเป็นอาชีพหลัก ส่วนอาชีพรองพบว่า ส่วนใหญ่ร้อยละ 86.3 ไม่มีอาชีพรอง ส่วนประชากรที่เหลือร้อยละ 5.9 และร้อยละ 2.9 มีอาชีพพาณิชย์กรรมและรับจ้างนอกเกษตรมีฝีมือตามลำดับเป็นอาชีพรอง ร้อยละ 1.9 มีอาชีพเลี้ยงสัตว์ และร้อยละ 1.0 มีอาชีพเพาะปลูก รับจ้าง เกษตรและรับจ้างนอกเกษตรประเภทมีฝีมือในสัดส่วนที่เท่ากัน

ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทำนาเป็นอาชีพหลัก เป็นการทำตามฤดูกาล เพราะสภาพพื้นที่แห้งแล้ง ขาดแคลนน้ำที่จะใช้ในการทำการเกษตร ดังนั้น ส่วนใหญ่จึงประกอบอาชีพทำนาเป็นอาชีพหลักเพียงอย่างเดียว

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 9 ร้อยละของประชากรตัวอย่างจำแนกตามอาชีพหลักและอาชีพรองของสามีก่อนไปทำงานในประเทศตะวันออกกลาง

ลักษณะอาชีพหลักและ อาชีพรองของสามี	สามียังไม่กลับ				สามีกลับมาแล้ว			
	อาชีพหลัก		อาชีพรอง		อาชีพหลัก		อาชีพรอง	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ไม่มีอาชีพ	-	-	71	89.9	-	-	88	86.3
เพาะปลูก	72	91.1	3	3.8	99	97.1	1	1.0
เลี้ยงสัตว์	-	-	-	-	-	-	2	1.9
อุตสาหกรรมในครัวเรือน	-	-	2	2.5	-	-	-	-
พาณิชย์ (รวมช่างซ่อม)	4	5.1	-	-	3	2.9	6	5.9
รับจ้าง เกษตร	-	-	-	-	-	-	1	1.0
รับจ้างนอกเกษตร (ไม่มีฝีมือ)	-	-	-	-	-	-	1	1.0
รับจ้างนอกเกษตร (มีฝีมือ)	3	3.8	3	3.8	-	-	3	2.9
รวม	79	100.0	79	100.0	102	100.0	102	100.0

3.2 อาชีพหลักและอาชีพรองของสามีในปัจจุบัน

ในกลุ่มที่สามียังไม่กลับจากต่างประเทศพบว่า คนงานที่ทำงานอยู่ในต่างประเทศ ร้อยละ 59.5 ทำงานรับจ้างนอกเกษตรประเภทมีฝีมือ และร้อยละ 40.4 ทำงานรับจ้างนอกเกษตรประเภทไม่มีฝีมือ เป็นอาชีพหลักเพียงอาชีพเดียว ไม่มีอาชีพรอง

ส่วนกลุ่มที่มีสามีกลับมาแล้วส่วนใหญ่ร้อยละ 61.8 ทำการเพาะปลูกเป็นอาชีพหลัก รองลงมาคือร้อยละ 20.6 และร้อยละ 16.7 มีอาชีพรับจ้างนอกเกษตรประเภทไม่มีฝีมือ และรับจ้างนอกเกษตรประเภทมีฝีมือตามลำดับ และร้อยละ 1.0 ทำการค้า ส่วนอาชีพรองพบว่าส่วนใหญ่คือ ร้อยละ 81.4 ไม่มีอาชีพรอง ส่วนประชากรที่เหลือร้อยละ 4.9 ทำการเพาะ

ปลูก และ เลี้ยงสัตว์ ในสัดส่วนเท่ากัน ร้อยละ 3.9 และ ร้อยละ 2.9 ทางการค้าและรับจ้าง นอกเกษตรประเภทที่มีฝีมือตามลำดับ และ ร้อยละ 1.0 รับจ้างเกษตร และรับจ้างนอกเกษตร ประเภทไม่มีฝีมือตามลำดับ

หลังจากกลับจากต่างประเทศแล้วส่วนใหญ่มุ่งทำการเพาะปลูกเป็นอาชีพหลัก และมีบางส่วนที่หันมาประกอบอาชีพรับจ้างนอกเกษตรทั้งประเภทที่มีฝีมือและประเภทไม่มีฝีมือ ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ กนก โคลสุรัตน์ และคณะ ที่พบว่าหลังจากกลับจากต่างประเทศแล้วมีแรงงานบางส่วนที่หันมาประกอบอาชีพรับจ้างนอกจากเกษตรโดยใช้ความรู้ ความชำนาญจากประสบการณ์ที่ได้รับจากการไปทำงานในประเทศตะวันออกกลางมาใช้ประโยชน์ (กนก โคลสุรัตน์, 2528 : 21) และขณะเดียวกันก็มีการทำงานอย่างอื่นเป็นอาชีพรองเพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะการเลี้ยงสัตว์ ทั้งนี้เพราะช่วงหลังนี้ ทางการได้มีนโยบายส่งเสริมการเลี้ยงโคพันธุ์เนื้อในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ตารางที่ 10 ร้อยละของประชากรตัวอย่างจำแนกตามอาชีพหลักและอาชีพรองของสามีในปัจจุบัน

ลักษณะอาชีพหลักและ อาชีพรองของสามี	สามียังไม่กลับ		สามีกลับมาแล้ว					
	อาชีพหลัก		อาชีพรอง					
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ				
ไม่มีอาชีพ	-	-	79	100.0	-	-	83	81.4
เพาะปลูก	-	-	-	-	63	61.8	5	4.9
เลี้ยงสัตว์	-	-	-	-	-	-	5	4.9
พาณิชย์ (รวมช่างซ่อม)	-	-	-	-	1	1.0	4	3.9
รับจ้างเกษตร	-	-	-	-	-	-	1	1.0
รับจ้างนอกเกษตร (ไม่มีฝีมือ)	32	40.4	-	-	21	20.6	1	1.0
รับจ้างนอกเกษตร (มีฝีมือ)	47	59.5	-	-	17	16.7	3	2.9
รวม	79	100.0	79	100.0	102	100.0	102	100.0

3.3 อาชีพหลัก อาชีพรองของภรรยาก่อนสามีไปทำงานในประเทศตะวันออกกลาง

กลุ่มที่สามียังไม่กลับส่วนใหญ่อ้อยละ 93.7 มีอาชีพหลักคือ การเพาะปลูก ส่วนประชากรที่เหลือร้อยละ 2.5 ทำการค้าขาย และไม่ได้ทำงานอะไรเป็นอาชีพหลักเพราะเรียนจบแล้วแต่งงานเลย หลังแต่งงานสามีไปทำงานต่างประเทศ ภรรยาจึงอยู่บ้านเป็นแม่บ้านอย่างเดียว และอีกหนึ่งรายสามีเป็นช่างไฟฟ้า ภรรยาเป็นแม่บ้านอย่างเดียว ในสัดส่วนเท่ากัน และมีร้อยละ 1.3 ทำอุตสาหกรรมในครัวเรือนคือรับเจียรไนพลอย และทอผ้าไหมพรม ส่วนอาชีพรองพบว่า ส่วนใหญ่คือร้อยละ 83.5 ไม่มีอาชีพรอง นอกนั้น ร้อยละ 6.3 และร้อยละ 5.1 ทำอุตสาหกรรมในครัวเรือนและทำการค้าตามลำดับ อุตสาหกรรมในครัวเรือนที่ทำคือการเลี้ยงไหม และทอผ้าไหม มีร้อยละ 2.5 ทำการเพาะปลูกพืชผักเพื่อนำไปขาย และร้อยละ 1.3 เลี้ยงสัตว์คือ เลี้ยงวัว และรับจ้างทอผ้า ในสัดส่วนเท่ากัน

ส่วนกลุ่มที่สามีกลับมาแล้วพบว่า ส่วนใหญ่อ้อยละ 98.1 ทำการเพาะปลูกเป็นอาชีพหลัก และร้อยละ 1.9 ทำการค้า ส่วนอาชีพรองพบว่า ร้อยละ 81.4 ไม่มีอาชีพรอง นอกนั้น ร้อยละ 9.8 ทำการค้า ร้อยละ 6.9 ทำการค้าและร้อยละ 1.0 เลี้ยงไหม และรับจ้างเย็บผ้า รอล ในสัดส่วนเท่ากัน

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 11 ร้อยละของตัวอย่างจำแนกตามอาชีพหลักและอาชีพรองของภรรยาก่อนสามีไปทำงาน
ในประเทศตะวันออกกลาง

ลักษณะอาชีพหลักและ อาชีพรองของภรรยา	สามียังไม่กลับ				สามีกลับมาแล้ว			
	อาชีพหลัก		อาชีพรอง		อาชีพหลัก		อาชีพรอง	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ไม่มีอาชีพ	2	2.5	66	83.5	-	-	83	81.4
เพาะปลูก	74	93.7	2	2.5	100	98.1	7	6.9
เลี้ยงสัตว์	-	-	1	1.3	-	-	-	-
อุตสาหกรรมในครัวเรือน	1	1.3	5	6.3	-	-	1	1.0
พาณิชย์ (รวมช่างซ่อม)	2	2.5	4	5.1	2	1.9	10	9.8
รับจ้างนอกเกษตร (มีฝีมือ)	-	-	1	1.3	-	-	1	1.0
รวม	79	100.0	79	100.0	102	100.0	102	100.0

3.4 อาชีพหลักและอาชีพรองของภรรยาในปัจจุบัน

ในกลุ่มที่สามียังไม่กลับส่วนใหญ่ร้อยละ 89.9 มีอาชีพหลักคือ การเพาะปลูก ส่วนประชากรที่เหลือร้อยละ 3.8 ทำการค้า ร้อยละ 2.5 ไม่ได้ประกอบอาชีพอะไร และร้อยละ 1.3 ทำอุตสาหกรรมในครัวเรือนคือ เจียรไนพลอย รับจ้างเกษตร และรับจ้างนอกเกษตร ประเภท มีฝีมือในสัดส่วนเท่ากัน ส่วนอาชีพรองพบว่า ร้อยละ 78.5 ไม่มีอาชีพรอง นอกนั้นร้อยละ 10.1 และร้อยละ 5.1 มีอาชีพทำการค้าและเจียรไนพลอย ตามลำดับร้อยละ 2.5 ทำการเพาะปลูกคือ ทำไร่ และรับจ้างเย็บผ้าไหมและทอผ้าในสัดส่วนเท่ากัน

ส่วนกลุ่มที่สามีกลับมาแล้ว จากการสำรวจพบว่า ร้อยละ 94.1 มีอาชีพหลักคือ การเพาะปลูก นอกนั้นก็ทำการค้า และเลี้ยงวัว มีร้อยละ 2.0 ไม่มีอาชีพหลัก ส่วนการสำรวจอาชีพรองพบว่า ร้อยละ 74.5 ไม่มีอาชีพรอง นอกนั้นร้อยละ 14.7 และร้อยละ 8.8 ทำการค้า และทำการเพาะปลูกตามลำดับ และร้อยละ 1.0 เลี้ยงสัตว์และเย็บผ้า ในสัดส่วนเท่ากัน

จะเห็นว่าภรรยาของคนงานที่ไปทำงานในประเทศตะวันออกกลาง ได้หันมาประกอบอาชีพค้าขายหรือพาณิชย์กรรมมากขึ้น เป็นอาชีพรอง นอกจากการทำงาน โดยนำเงินทุนจากเงินที่สามีส่งมาเอามาลงทุนค้าขาย

ตารางที่ 12 ร้อยละของประชากรตัวอย่างจำแนกตามอาชีพหลัก และอาชีพรองของภรรยาในปัจจุบัน

ลักษณะอาชีพหลักและ อาชีพรองของสามี	สามียังไม่กลับ		สามีกลับมาแล้ว					
	อาชีพหลัก		อาชีพรอง					
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ				
ไม่มีอาชีพ	2	2.5	62	78.5	2	2.0	76	74.5
เพาะปลูก	71	89.9	2	2.5	96	94.1	9	8.8
เลี้ยงสัตว์	-	-	1	1.3	1	1.0	1	1.0
อุตสาหกรรมในครัวเรือน	1	1.3	4	5.1	-	-	1	1.0
พาณิชย์ (รวมช่างซ่อม)	3	3.8	8	10.1	3	2.9	15	14.7
รับจ้าง เกษตร	1	1.3	-	-	-	-	-	-
รับจ้างนอกเกษตร (มีฝีมือ)	1	1.3	2	2.5	-	-	-	-
รวม	79	100.0	79	100.0	102	100.0	102	100.0

3.5 รายได้จากอาชีพหลัก อาชีพรองของภรรยา ก่อนสามีไปทำงานในประเทศตะวันออกกลาง

จากตารางที่ 13 พบว่า ในกลุ่มที่สามียังไม่กลับส่วนใหญ่ร้อยละ 54.4 มีรายได้จากอาชีพหลักก่อนสามีไปทำงานในประเทศตะวันออกกลางต่ำกว่า 2,001 บาท ต่อปี นอกนั้นร้อยละ 1.0 มีรายได้ระหว่าง 2,001-4,000 บาทต่อปี ร้อยละ 8.9 มีรายได้ตั้งแต่ 6,001 บาทขึ้นไปต่อปี ร้อยละ 5.1 มีรายได้ระหว่าง 4,001-6,000 บาทต่อปี ส่วนร้อยละ 12.6 ไม่มีรายได้จากการประกอบอาชีพหลัก ส่วนอาชีพรอง พบว่าส่วนใหญ่คือร้อยละ 86.1 ไม่มีรายได้จากอาชีพรอง มีร้อยละ 7.6 มีรายได้ตั้งแต่ 6,001 บาทขึ้นไปต่อปี และร้อยละ 6.3 มีรายได้ต่ำกว่า 2,001 บาทต่อปี

ส่วนกลุ่มที่สามมีกลับมาแล้ว พบว่าส่วนใหญ่ร้อยละ 64.7 มีรายได้จากอาชีพหลักต่ำกว่า 2,001 บาทต่อปี นอกนั้นร้อยละ 11.8 มีรายได้ระหว่าง 2,001-4,000 บาทต่อปี และร้อยละ 6.9 และร้อยละ 5.9 มีรายได้ระหว่าง 4,001-6,000 บาทต่อปี และตั้งแต่ 6,001 บาทขึ้นไปต่อปีตามลำดับ มีร้อยละ 10.8 ที่ไม่มีรายได้จากอาชีพหลัก ส่วนรายได้จากอาชีพรอง พบว่า ส่วนใหญ่คือร้อยละ 84.3 ไม่มีรายได้จากอาชีพรอง ส่วนที่เหลือร้อยละ 4.9 มีรายได้ต่ำกว่า 2,001 บาทต่อปี และระหว่าง 2,001-4,000 บาทต่อปี ในสัดส่วนเท่ากัน และอีกร้อยละ 2.9 มีรายได้ระหว่าง 4,001-6,000 บาทต่อปี และตั้งแต่ 6,001 บาทขึ้นไปต่อปีในสัดส่วนเท่ากัน

เนื่องจากส่วนใหญ่มีอาชีพหลักคือทำนา และทำเพื่อบริโภคมากกว่าทำเพื่อการค้า ประกอบกับสภาพดินฟ้าอากาศแห้งแล้งมากทำให้ผลผลิตที่ได้มีไม่มากนักชาวบ้านจะนำข้าวไปขาย เฉพาะในเวลาที่ต้องการใช้เงิน และขายจำนวนไม่มากนัก จึงพบว่าส่วนใหญ่มีรายได้ต่ำกว่า 2,001 บาทต่อปี ส่วนอาชีพรองพบว่า มีการทำน้อยมาก เพราะสภาพของสังคมชนบทในภาคตะวันออกเฉียงเหนือส่วนใหญ่จะทำนา หรือทำไร่เพียงอย่างเดียว โดยเฉพาะสตรีในชนบทเมื่อว่างจากฤดูทำนาก็จะอยู่กับบ้านทอผ้าไว้ใช้สำหรับสมาชิกในครัวเรือน จึงพบว่าส่วนใหญ่ไม่มีรายได้จากอาชีพรอง

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 13 ร้อยละของตัวอย่างจำนวนการรายได้จากอาชีพหลักและอาชีพรองของเกษตรกร
สามัญชนต่างประเทศ (ปี)

ระดับรายได้/ปี	สามัญชนไม่กลับ				สามัญชนกลับมาแล้ว			
	อาชีพหลัก		อาชีพรอง		อาชีพหลัก		อาชีพรอง	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ไม่มีรายได้	10	12.6	68	86.1	11	10.8	86	84.3
ต่ำกว่า 2,001	43	54.4	5	6.3	66	64.7	5	4.9
2,001-4,000	15	19.0	-	-	12	11.8	5	4.9
4,001-6,000	4	5.1	-	-	7	6.9	3	2.9
6,001 ขึ้นไป	7	8.9	6	7.6	6	5.9	3	2.9
รวมทั้งสิ้น	79	100.0	79	100.0	102	100.0	102	100.0

3.6 รายได้จากอาชีพหลักและอาชีพรองของเกษตรกรในปัจจุบัน (ปี)

จากตารางที่ 14 พบว่าในกลุ่มที่สามัญชนไม่กลับส่วนใหญ่ร้อยละ 45.6 มีรายได้จากอาชีพหลักต่ำกว่า 2,001 บาทต่อปี ส่วนที่เหลือ ร้อยละ 19.0 มีรายได้ระหว่าง 2,001-4,000 บาทต่อปี ร้อยละ 11.4 และร้อยละ 8.9 มีรายได้ตั้งแต่ 6,001 บาทขึ้นไป ต่อปี และระหว่าง 4,001-6,000 บาทต่อปีตามลำดับ ส่วนรายได้จากอาชีพรองพบว่า ส่วนใหญ่คือร้อยละ 88.6 ไม่มีรายได้จากอาชีพรอง มีร้อยละ 7.6 มีรายได้ตั้งแต่ 6,000 บาทขึ้นไปต่อปี และร้อยละ 3.8 มีรายได้จากอาชีพรองต่ำกว่า 2,001 บาทต่อปี

ส่วนกลุ่มที่สามัญชนกลับมาแล้ว พบว่าส่วนใหญ่ร้อยละ 52.0 มีรายได้จากอาชีพหลักต่ำกว่า 2,001 บาท รองลงมาคือร้อยละ 20.6 มีรายได้ระหว่าง 2,001-4,000 บาท ต่อปี ร้อยละ 10.8 และร้อยละ 4.9 มีรายได้จากอาชีพหลักตั้งแต่ 6,000 บาทขึ้นไปต่อปี และระหว่าง 4,001-6,000 บาทต่อปีตามลำดับ มีร้อยละ 11.8 ที่ไม่มีรายได้จากอาชีพหลัก ส่วนรายได้จากอาชีพรอง พบว่าส่วนใหญ่ร้อยละ 85.3 ไม่มีรายได้จากอาชีพรอง ส่วนที่เหลือ ร้อยละ 4.9 และร้อยละ 3.9 มีรายได้ระหว่าง 4,001-6,000 บาทต่อปี และระหว่าง

2,001-4,000 บาทต่อปีตามลำดับ และร้อยละ 2.9 มีรายได้ตั้งแต่ 6,001 ขึ้นไปต่อปี และมีรายได้ต่ำกว่า 2,001 บาทต่อปีในสัดส่วนเท่ากัน

เมื่อเปรียบเทียบกับช่วงก่อนสามปีที่ผ่านมาในประเทศไทยตะวันออกกลาง ดังในตารางที่ 13 จะเห็นว่า ประชากรมีรายได้จากอาชีพหลักเพิ่มขึ้นหลังจากสามปีที่ผ่านมาในประเทศไทยตะวันออกกลางแล้ว จากการสอบถามเพิ่มเติมพบว่า ประชากรส่วนใหญ่ยังทำมาค้าเป็นอาชีพหลักอยู่เช่นเดิม แต่เพราะในช่วงหลังฝนตกมากขึ้น ทำให้การทำนาได้ผลดี ประกอบกับประชากรตัวอย่างมีที่ดินเป็นของตัวเองเพิ่มมากขึ้น (ดูจากตารางที่ 28) มีพื้นที่ในการทำมาค้ามากขึ้น จึงมีข้าวเหลือสำหรับนำไปขายมากขึ้น ส่วนรายได้จากอาชีพรองพบว่าในกลุ่มที่สามปีกลับมาแล้วมีการประกอบอาชีพค้าขายเป็นอาชีพรองมากขึ้น (จากตารางที่ 12) จึงพบว่ามีจำนวนผู้มีรายได้จากอาชีพรองมากกว่ากลุ่มที่สามปียังไม่กลับ

ตารางที่ 14 ร้อยละของตัวอย่างจำแนกตามรายได้จากอาชีพหลักและอาชีพรองของภรรยาในปัจจุบัน

ระดับรายได้/ปี	สามปียังไม่กลับ				สามปีกลับมาแล้ว			
	อาชีพหลัก		อาชีพรอง		อาชีพหลัก		อาชีพรอง	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ไม่มีรายได้	12	15.2	70	88.6	12	11.8	87	85.3
ต่ำกว่า 2,001	36	45.6	3	3.8	53	52.0	3	2.9
2,001-4,000	15	19.0	-	-	21	20.6	4	3.9
4,001-6,000	7	8.9	-	-	5	4.9	5	4.9
6,001 ขึ้นไป	9	11.4	6	7.6	11	10.8	3	2.9
รวม	79	100.0	79	100.0	102	100.0	102	100.0

4. ข้อมูลเกี่ยวกับการไปทำงานในประเทศตะวันออกกลาง

4.1 ประเทศที่ไปทำงาน

ในกลุ่มที่สามียังไม่กลับร้อยละ 94.9 สามียังไปทำงานในประเทศซาอุดีอาระเบีย ร้อยละ 2.5 ทั่วในประเทศคูเวต และร้อยละ 1.3 ทั่วในประเทศลิเบีย และแอลจีเรีย ในสัดส่วนเท่ากัน

ส่วนกลุ่มที่สามียกกลับมาแล้วร้อยละ 81.4 สามียังไปทำงานในประเทศซาอุดีอาระเบีย ร้อยละ 6.9 ร้อยละ 5.9 และร้อยละ 4.9 ทั่วทำงานในประเทศลิเบีย, อิรัก และคูเวต ตามลำดับ และร้อยละ 1.0 ทั่วทำงานในประเทศแอลจีเรีย

ตารางที่ 15 ร้อยละของตัวอย่างจำแนกตามประเทศที่สามียังไปทำงาน

ชื่อประเทศที่ไปทำงาน	สามียังไม่กลับ		สามียกกลับมาแล้ว	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ซาอุดีอาระเบีย	75	94.9	83	81.4
ลิเบีย	1	1.3	7	6.9
คูเวต	2	2.5	5	4.9
อิรัก	1	1.3	6	5.9
แอลจีเรีย	-	-	1	1.0
รวมทั้งสิ้น	79	100.0	102	100.0

4.2 ระยะเวลาที่ทำงานอยู่ในต่างประเทศ (เดือน)

ในกลุ่มที่สามียังไม่กลับพบว่าส่วนใหญ่ร้อยละ 29.1 สามียังไปทำงานในต่างประเทศไม่เกิน 12 เดือน รองลงมาร้อยละ 25.3 ร้อยละ 24.1 และร้อยละ 11.4 สามียังไปทำงานเป็นระยะเวลาระหว่าง 13-24 เดือน, 25-36 เดือน และ 37-48 เดือนตามลำดับ

ส่วนกลุ่มที่สามมีกลับมาแล้วส่วนใหญ่ร้อยละ 33.3 สามมีไปทำงานเป็นระยะเวลา ระหว่าง 13-24 เดือน รองลงมาร้อยละ 22.5 ร้อยละ 21.6 และร้อยละ 13.7 สามมีไปทำงานเป็นระยะเวลาไม่นานไม่เกิน 12 เดือน, ระหว่าง 25-26 เดือน และระหว่าง 37-48 เดือน ตามลำดับ

จะเห็นว่าส่วนใหญ่ของประชากรทั้ง 2 กลุ่ม สามมีจะไปทำงานในประเทศ ตะวันออกกลาง อยู่ในช่วงไม่เกิน 12 เดือนถึง 36 เดือน แล้วจะไม่ไปอีกจากการสอบถามเพิ่มเติมพบว่า ส่วนใหญ่ที่ไม่ไปอีกเพราะคิดถึงบ้าน ทำงานอยู่ต่างประเทศได้รับความลำบากมาก ประกอบกับในระยะหลังนี้อัตราค่าจ้างในประเทศตะวันออกกลางต่ำมากใกล้เคียงกับอัตราค่าจ้างในประเทศไทย ในขณะที่ค่าใช้จ่ายในการติดต่อเดินทางไปทำงานในประเทศตะวันออกกลางยังสูงอยู่เช่นเดิม ถ้าจะไปก็ต้องไปกู้ยืมเงินมา ท้าให้มีหนี้สินและไม่แน่ใจว่าไปแล้วจะได้ทำงานกับบริษัทดี ๆ และสามารถอยู่ทำงานได้นานพอที่จะเก็บเงินพอใช้หนี้ และมีเหลือเก็บ ส่วนใหญ่จะอยู่ทำงานให้ได้เงินพอใช้หนี้แล้วก็กลับ ส่วนคนที่ไปทำงานนานตั้งแต่ 37 เดือนขึ้นไปส่วนใหญ่เป็นกลุ่มที่ไปทำงานรุ่นแรก ๆ ซึ่งได้รับค่าตอบแทนสูง

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 16 ร้อยละของตัวอย่างจำนวนตามระยะเวลาที่สามีไปทำงาน ในประเทศตะวันออกกลาง (เดือน)

ระยะเวลา (เดือน)	สามียังไม่กลับ		สามีกลับมาแล้ว	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ไม่เกิน 12 เดือน	23	29.1	23	22.5
13-24	20	25.3	34	33.3
25-36	19	24.1	22	21.6
37-48	9	11.4	14	13.7
49-60	2	2.5	7	6.9
61 ขึ้นไป	6	7.6	2	2.0
รวมทั้งสิ้น	79	100.0	102	100.0

4.3 ตำแหน่งงานที่สามีทำในประเทศตะวันออกกลาง

ในกลุ่มที่สามียังไม่กลับพบว่าร้อยละ 39.2 สามีไปทำงานในตำแหน่งกรรมกร รองลงมาร้อยละ 37.9 ทำในตำแหน่งช่าง ส่วนประชากรที่เหลือร้อยละ 10.1 ร้อยละ 8.9 และร้อยละ 1.3 สามีไปทำงานในตำแหน่งพนักงานขับรถ พนักงานทำความสะอาด และพนักงานปรุงอาหารตามลำดับ มีร้อยละ 2.5 ที่ยังไม่ทราบว่าสามีไปทำงานตำแหน่งอะไร เพราะสามียังไม่ส่งข่าวมา

ส่วนกลุ่มที่สามีกลับมาแล้วส่วนใหญ่ร้อยละ 58.8 สามีไปทำงานตำแหน่งกรรมกร รองลงมาร้อยละ 33.3 ไปทำงานในตำแหน่งช่าง ส่วนประชากรที่เหลือร้อยละ 2.9 สามีไปทำงานในตำแหน่งพนักงานทำความสะอาด และพนักงานขับรถ ในสัดส่วนเท่ากัน นอกจากนี้ร้อยละ 1.0 ทำในตำแหน่งพนักงานปรุงอาหาร และมีร้อยละ 1.0 ไม่ทราบว่าสามีไปทำงานตำแหน่งอะไร เพราะไม่ได้ถาม และไม่มีเวลาสนใจอยากรู้

เนื่องจากในช่วงแรก ๆ ประเทศในแถบตะวันออกเฉียงใต้มีความต้องการแรงงานประเภทกรรมกรมากเนื่องจากเป็นช่วงที่กำลังขยายงานด้านก่อสร้าง (กรมแรงงาน : 2) จึงพบว่าในกลุ่มที่สามี่กลับมาแล้วส่วนใหญ่มี่จะไปทำงานตำแหน่งกรรมกร แต่ในระยะหลังงานด้านก่อสร้างมีน้อยลง ความต้องการแรงงานในต่างประเทศต้องการแรงงานประเภที่มีฝีมือและเป็นงานต้องใช้ความชำนาญ ดังนั้นจึงพบว่า ในกลุ่มที่สามี่ยังไม่กลับมีจำนวนผู้ที่ไปทำงานตำแหน่งช่าง และตำแหน่งกรรมกรใกล้เคียงกัน และตำแหน่งพนักงานทำความสะอาด และพนักงานขับรถก็เพิ่มขึ้นด้วย

ตารางที่ 17 ร้อยละของตัวอย่างจำนวนคำถามตำแหน่งงานที่สามี่ทำในประเทศตะวันออกเฉียงใต้

ตำแหน่งงาน	สามี่ยังไม่กลับ		สามี่กลับมาแล้ว	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
กรรมกร	31	39.2	60	58.8
ช่าง	30	37.9	34	33.3
พนักงานทำความสะอาด	7	8.9	3	2.9
พนักงานปรุงอาหาร	1	1.3	1	1.0
พนักงานขับรถ	8	10.1	3	2.9
อื่น ๆ	2	2.5	1	1.0
รวมทั้งสิ้น	79	100.0	102	101.0

4.4 จำนวนครั้งที่ไปทำงานในต่างประเทศ

ในกลุ่มที่สามี่ยังไม่กลับพบว่า ร้อยละ 44.3 ไปทำงานต่างประเทศเป็นครั้งที่สอง รองลงมาร้อยละ 32.9 และร้อยละ 16.4 ไปครั้งแรก และครั้งที่ 3 ตามลำดับ นอกจากนี้ยังมีร้อยละ 3.8 ไปเป็นครั้งที่ 5 และร้อยละ 1.3 ไปเป็นครั้งที่ 4 และครั้งที่ 7 ในสัดส่วนเท่ากัน

ส่วนกลุ่มที่สามมีกลับมาแล้วพบว่า ร้อยละ 55.9 ไปมาแล้วหนึ่งครั้ง รองลงมา ร้อยละ 31.4 ไปมาแล้วสองครั้ง นอกจากนี้ร้อยละ 9.8 และร้อยละ 2.9 ไปมาแล้ว 3 ครั้ง และ 4 ครั้งตามลำดับ

ทั้งนี้จากการสอบถามเพิ่มเติมถึงเหตุผล พบว่า กลุ่มที่ไปเพียงครั้งเดียวแล้วไม่ไปอีก เพราะได้รับอัตราค่าจ้างในอัตราที่ต่ำ ไปแล้วไม่คุ้ม และไม่กล้าไปอีกเพราะกลัวว่าไปถึงที่นั้นที่ทานได้ไม่กี่เดือนงานเสร็จหมดต้องถูกส่งตัวกลับ ส่วนกลุ่มที่ไปตั้งแต่ 2 ครั้งขึ้นไป ส่วนใหญ่จะเป็นการกลับมาเยี่ยมบ้านโดยลาพัก แล้วจะ ไปอีก เพราะ ไปครั้งแรกกลับมาได้เงินเหลือไม่มากเพราะเอาไปใช้หนี้ จึงต้องไปอีก ซึ่งการไปครั้งต่อ ๆ ไปจะเสียค่าใช้จ่ายเฉพาะค่าเดินทาง เพราะกลับไปหาบริษัทเดิม ไม่ต้องผ่านบริษัทนายหน้า การกลับมาแต่ละครั้งจึงเป็นการกลับมาเยี่ยมบ้านโดยลาพัก แต่ก็มีบางคนที่ไปแต่ละครั้งไปหาอยู่คนละประเทศกัน ส่วนพวกที่ไปกลับมาแล้วไม่ไปอีก ให้เหตุผลว่าหนักคิดถึงบ้านไม่ไหว ที่ทานอยู่ต่างประเทศลำบาก คังนั้นพอมีเงินเก็บจำนวนหนึ่ง และครอบครัวมีฐานะดีขึ้นแล้วจึง ไม่อยากไปอีก

ตารางที่ 18 ร้อยละของตัวอย่างจำแนกตามจำนวนครั้งที่ไปทานในต่างประเทศ

จำนวนครั้งที่ไปทาน	สามียังไม่กลับ		สามียกกลับมาแล้ว	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1 ครั้ง	26	32.9	57	55.9
2 ครั้ง	35	44.3	32	31.4
3 ครั้ง	13	16.4	10	9.8
4 ครั้งขึ้นไป	5	6.3	3	2.9
รวมทั้งสิ้น	79	100.0	102	100.0

4.5 เงินที่ส่งมาจากต่างประเทศ (บาท/ปี)

จากตารางที่ 19 พบว่า ในกลุ่มที่สามียังไม่กลับ ส่วนใหญ่ร้อยละ 51.9 ได้รับเงินที่ส่งมาจากต่างประเทศระหว่าง 40,001-60,000 บาทต่อปี รองลงมาคือร้อยละ 24.0 ได้รับตั้งแต่ 8,001 บาทขึ้นไปต่อปี ร้อยละ 11.4 ได้รับเงินระหว่าง 60,001-80,000 บาทต่อปี ร้อยละ 5.1 และร้อยละ 1.3 ได้รับเงินระหว่าง 20,000-40,000 บาทต่อปี และต่ำกว่า 20,000 บาทต่อปี ตามลำดับ และมีร้อยละ 6.3 สามีไม่ได้ส่งเงินมาให้

สำหรับกลุ่มที่สามีกลับมาแล้วพบว่า ส่วนใหญ่ร้อยละ 40.2 ได้รับเงินที่ส่งมาจากต่างประเทศตั้งแต่ 80,001 บาทขึ้นไปต่อปี รองลงมาคือร้อยละ 38.2 และร้อยละ 16.6 ได้รับเงินระหว่าง 40,001-60,000 บาทต่อปี และระหว่าง 60,001-80,000 บาทต่อปี ส่วนประชากรที่เหลืออีกร้อยละ 2.0 ได้รับเงินระหว่าง 20,000-40,000 บาทต่อปี ร้อยละ 1.0 ได้รับต่ำกว่า 20,000 บาทต่อปี และมีร้อยละ 2.0 ที่ไม่ทราบว่าสามีส่งเงินมาให้เท่าไร เพราะแม่สามีและนายหน้าเป็นผู้ไปรับเงิน

คนงานที่ไปทำงานในประเทศตะวันออกกลางรุ่นแรก ๆ นั้นได้รับค่าจ้างในอัตราที่สูง จึงสามารถที่ส่งเงินมาให้ครอบครัวได้มาก แต่ในช่วงหลังค่าจ้างในต่างประเทศถูกลงมากจึงพบว่าในกลุ่มที่สามียังไม่กลับมานั้นส่วนใหญ่ส่งเงินมาให้ครอบครัวจำนวนน้อยกว่ากลุ่มที่สามีกลับมาแล้ว

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 19 ร้อยละของตัวอย่างจำแนกตามจำนวนเงินที่ส่งมาจากต่างประเทศต่อปี

จำนวนเงิน บาท	สามียังไม่กลับ		สามีกลับมาแล้ว	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ไม่ได้ส่งมา	5	6.3	-	-
ต่ำกว่า 20,000	1	1.3	1	1.0
20,000-40,000	4	5.1	2	2.0
40,001-60,000	41	51.9	39	38.2
60,001-80,000	9	11.4	17	16.6
80,001 ขึ้นไป	19	24.0	41	40.2
อื่น ๆ	-	-	2	2.0
รวมทั้งสิ้น	79	100.0	102	100.0

4.6 ผู้มีอำนาจรับเงินที่ส่งมาจากตะวันออกกลาง

จากการสำรวจถึงผู้มีอำนาจในการไปรับเงินที่ส่งมาจากต่างประเทศพบว่าในกลุ่มที่สามียังไม่กลับส่วนใหญ่ ร้อยละ 78.5 ภรรยาเป็นผู้ไปรับ ส่วนที่เหลือ ร้อยละ 7.6 ญาติฝ่ายสามีไปรับ ร้อยละ 2.5 บิดามารดาฝ่ายภรรยาและญาติฝ่ายภรรยาเป็นผู้รับในสัดส่วนเท่ากัน และอีกร้อยละ 1.3 เป็นญาติฝ่ายสามี บุตร และนายหน้าไปรับ ส่วนร้อยละ 5.0 ไม่ได้ส่งมา เพราะไปทำงานแล้วไม่ได้รับค่าจ้าง เล่นการพนันหมด และเพิ่งไปทำงานได้เพียง เดือนเดียวยังไม่ได้อติดต่อกลับมา

ส่วนกลุ่มที่สามีกลับมาแล้วก็พบว่าส่วนใหญ่ร้อยละ 81.3 ภรรยาไปรับ ส่วนที่เหลือ ร้อยละ 11.8 ญาติฝ่ายสามีไปรับ ร้อยละ 5.9 บิดามารดาฝ่ายสามีไปรับ และอีกร้อยละ 1.0 บิดามารดาฝ่ายภรรยาไปรับ

เหตุผลที่ให้ผู้คลอื่นนอกจากภรรยาไปรับเพราะได้ให้ผู้คลดังกล่าวไปกู้เงิน มาให้สำหรับเป็นค่าใช้จ่ายในการติดต่อเดินทางไปทำงาน จึงให้สิทธิในการไปรับเงินเพื่อ ความมั่นใจว่าจะได้เงินคืนแน่นอน ส่วนที่ให้ผู้ไปรับเพราะลูกชายโตแล้ว ส่วนภรรยาอ่าน หนังสือไม่ออก และอาชีพการไม่สะดวกที่จะไปรับเงิน จึงให้ผู้ชายไปรับแทน

ตารางที่ 20 ร้อยละของตัวอย่างจำแนกตามผู้มีอำนาจรับเงินที่ส่งมาจากตะวันออกกลาง

จำนวนเงิน บาท	สามียังไม่กลับ		สามีกลับมาแล้ว	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
บิดามารดาฝ่ายสามี	1	1.3	6	5.9
บิดามารดาฝ่ายภรรยา	2	2.5	1	1.0
ภรรยา	62	78.5	83	81.3
บุตร	1	1.3	-	-
ญาติฝ่ายสามี	6	7.6	12	11.8
ญาติฝ่ายภรรยา	2	2.5	-	-
นายหน้า	1	1.3	-	-
ไม่ได้ส่งมา	4	5.0	-	-
รวมทั้งสิ้น	79	100.0	102	100.0

4.7 แหล่งเงินทุน

สำหรับแหล่งเงินทุนที่ใช้เป็นค่าใช้จ่ายในการติดต่อเดินทางไปทำงานในประเทศตะวันออกกลาง พบว่าแหล่งเงินทุนที่สําคัญมี 3 แหล่งดังในตารางที่ 21 มีเงินที่ได้จากการขายที่นาที่สวน เงินออมเก่า และเงินที่กู้ยืมมา ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ขายที่นาที่สวน พบว่า มีการขายที่นาที่สวนกันน้อยมาก กล่าวคือ ในกลุ่มที่สามียังไม่กลับมีเพียงร้อยละ 2.5 ขายที่นาที่สวนได้ไม่เกิน 10,000 บาท ส่วนร้อยละ 97.5

ไม่ได้ขาย และในกลุ่มที่สามก็กลับมาแล้วก็พบว่า มีเพียงร้อยละ 2.0 ที่ขายที่นาที่สวน ซึ่งมีจำนวนเงินระหว่าง 10,001-20,000 บาท และร้อยละ 1.0 ขายที่มีจำนวนเงินระหว่าง 30,001-40,000 บาท และตั้งแต่ 40,001 ขึ้นไปในสัดส่วนที่เท่ากัน ส่วนร้อยละ 96.0 ไม่ได้ขายที่ ทั้งนี้เพราะไม่มีที่นาที่สวนจะขายเพราะส่วนใหญ่จะเป็นที่ได้ใช้ฟรี ประกอบกับมีนายทุนที่กู้ยืมเงินอยู่แล้ว จึงไปกู้ยืมเงินโดยเอาที่นาที่สวน หรือที่บ้าน เท่าที่มีเป็นหลักทรัพย์ค้ำประกัน

เงินออมเก่า พบว่าในกลุ่มที่สามยังไม่กลับส่วนใหญ่ร้อยละ 72.2 ไม่มีเงินออมเก่า มีร้อยละ 16.4 ใช้เงินออมเก่าไม่เกิน 10,000 บาท ร้อยละ 5.1 ใช้เงินออมเก่าระหว่าง 10,001-20,000 บาท ร้อยละ 2.5 ใช้เงินออมเก่าระหว่าง 20,001-30,000 บาท และ 30,001-40,000 บาท ตามลำดับ และร้อยละ 1.3 ใช้เงินออมเป็นทุนสำหรับการเดินทางไปทำงานต่างประเทศตั้งแต่ 40,001 ขึ้นไป

ส่วนกลุ่มที่สามก็กลับมาแล้ว พบว่า ส่วนใหญ่ร้อยละ 76.4 ไม่มีเงินออม มีร้อยละ 14.7 ใช้เงินออมเก่าไม่เกิน 10,000 บาท ร้อยละ 4.9, ร้อยละ 2.9 และร้อยละ 1.0 ใช้เงินออมเก่าระหว่าง 10,001-20,000 บาท, ระหว่าง 20,001-30,000 บาท และระหว่าง 30,001-40,000 บาท ตามลำดับ

เงินกู้ยืม พบว่า ในกลุ่มที่สามยังไม่กลับได้กู้ยืมเงินเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการติดต่อเดินทางไปทำงานในประเทศตะวันออกกลาง ส่วนใหญ่ร้อยละ 36.7 กู้ยืมเป็นเงินระหว่าง 30,001-40,000 บาท รองลงมาคือร้อยละ 25.3 และร้อยละ 24.1 กู้ยืมเงินระหว่าง 20,001-30,000 บาท และ 40,001 บาทขึ้นไป ตามลำดับ ส่วนที่เหลืออีกร้อยละ 5.1 กู้ยืมระหว่าง 10,001-20,000 บาท และไม่เกิน 10,000 บาท ในสัดส่วนที่เท่ากัน และมีร้อยละ 3.8 ไม่ได้กู้ยืมเงิน

ส่วนกลุ่มที่สามก็กลับมาแล้วพบว่า ร้อยละ 36.3 กู้ยืมเงินระหว่าง 20,001-40,000 บาท รองลงมาคือร้อยละ 28.4 และร้อยละ 15.7 กู้ยืมเงินระหว่าง 20,001-30,000 บาท และตั้งแต่ 40,001 บาทขึ้นไปตามลำดับ และมีร้อยละ 8.8 กู้ยืมเงินระหว่าง 10,001-20,000 บาท และร้อยละ 3. ไม่เกิน 10,000 บาท มีร้อยละ 6.9 ไม่ได้กู้ยืมเงิน

จะเห็นว่าส่วนใหญ่จะได้เงินทุนมาจากการกู้ยืมเงินจากนายทุนในชุมชน โดยการเอาทรัพย์สินประเภทอสังหาริมทรัพย์ไปจำนองไว้ สำหรับผู้ที่ใช้เงินออกมาเป็นเงินทุนรอนทั้งหมดส่วนใหญ่ได้แก่ ผู้ที่ไปทำงานตั้งแต่ 2 ครั้ง ขึ้นไปจึงมีเงินเก็บจากการไปทำงานในครั้งแรก

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 21 ร้อยละของตัวอย่างจากภาคแหล่งเงินทุนที่นำมาเป็นค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปทำงานในประเทศ
 ตะวันออกกลางครั้งสุดท้าย

จำนวนเงิน (บาท)	ชายที่นาที่สวน				เงินออมเก่า				เงินกู้ยืม			
	สามียังไม่กลับ		สามีกลับมาแล้ว		สามียังไม่กลับ		สามีกลับมาแล้ว		สามียังไม่กลับ		สามีกลับมาแล้ว	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ไม่มี	77	97.5	98	96.0	57	72.2	78	76.4	3	3.8	7	6.9
ไม่เกิน 10,000	2	2.5	-	-	13	16.4	15	14.7	4	5.1	4	3.9
10,001-20,000	-	-	2	2.0	4	5.1	5	4.9	4	5.1	9	8.8
20,001-30,000	-	-	-	-	2	2.5	3	2.9	20	25.3	29	28.4
30,001-40,000	-	-	1	1.0	2	2.5	1	1.0	29	36.7	37	36.3
40,001 บาทขึ้นไป	-	-	-1	-1.0	1	1.3	-	-	19	24.1	16	15.7
รวมทั้งสิ้น	79	100.0	102	100.0	79	100.0	102	100.0	79	100.0	102	100.0

4.8 จำนวนหนี้สินที่เกิดจากการไปทํางานต่างประเทศ

ในกลุ่มที่สามียังไม่กลับส่วนใหญ่อ้อยละ 62.0 มีหนี้สินที่เกิดจากการติดต่อดำเนินทางไปทํางานต่างประเทศเป็นจำนวนเงินระหว่าง 20,000-40,000 บาท รองลงมาอ้อยละ 16.4 เป็นจำนวนเงินระหว่าง 40,001-60,000 บาท และอ้อยละ 7.6 มีหนี้สินต่ำกว่า 20,000 บาท และมีหนี้สินตั้งแต่ 60,001 บาทขึ้นไปในสัดส่วนเท่ากัน นอกจากนี้ อ้อยละ 3.8 ไม่มีหนี้สินที่เกิดจากการเดินทางไปทํางานต่างประเทศ และอ้อยละ 2.5 ไม่ทราบว่า จำนวนหนี้สินที่มีอยู่นั้นจำนวนเท่าใด

ส่วนกลุ่มที่สามีกลับมาแล้วส่วนใหญ่อ้อยละ 66.7 มีหนี้สินเป็นเงินระหว่าง 20,000-40,000 บาท รองลงมาคือ อ้อยละ 15.7 และอ้อยละ 8.8 มีหนี้สินระหว่าง 40,001-60,000 และมีหนี้สินต่ำกว่า 20,000 บาท ตามลำดับ นอกจากนี้ อ้อยละ 5.9 ไม่มีหนี้สินที่เกิดจากการเดินทางไปทํางานต่างประเทศ

ตารางที่ 22 อ้อยละของตัวอย่างจำแนกตามจำนวนหนี้สินที่เกิดจากการไปทํางานต่างประเทศ

จำนวนหนี้สิน (บาท)	สามียังไม่กลับ		สามีกลับมาแล้ว	
	จำนวน	อ้อยละ	จำนวน	อ้อยละ
ไม่มีหนี้สิน	3	3.8	6	5.9
ต่ำกว่า 20,000	6	7.6	9	8.8
20,000-40,000	49	62.0	68	66.7
40,001-60,000	13	16.4	16	15.7
60,001 ขึ้นไป	6	7.6	3	2.9
ไม่ทราบ	2	2.5	-	-
รวมทั้งสิ้น	79	100.0	102	100.0

4.9 หนี้สินอื่น ๆ ที่ไม่เกี่ยวกับการไปทํางานต่างประเทศ

กลุ่มที่สามียังไม่กลับส่วนใหญ่อ้อยละ 93.7 ไม่มีหนี้สินอื่น ๆ ส่วนประชากรที่เหลือร้อยละ 2.5 มีหนี้สินอื่น ๆ ระหว่าง 10,000-30,000 บาท และร้อยละ 1.3 มีหนี้สินต่ำกว่า 10,000 บาท และมีหนี้สินตั้งแต่ 30,001 บาทขึ้นไป ในสัดส่วนเท่ากัน และร้อยละ 1.3 ไม่ทราบว่าจำนวนหนี้สินอื่น ๆ มีจำนวนเท่าใด

ส่วนกลุ่มที่สามีกลับมาแล้วส่วนใหญ่อ้อยละ 96.1 ไม่มีหนี้สินอื่น ๆ นอกนั้นร้อยละ 2.0 มีหนี้สินอื่น ๆ จำนวน 10,000-30,000 บาท และร้อยละ 1.0 มีหนี้สินต่ำกว่า 10,000 บาท และมีหนี้สินตั้งแต่ 30,001 บาทขึ้นไป ในสัดส่วนเท่ากัน

ตารางที่ 23 ร้อยละของตัวอย่างจำแนกตามจำนวนหนี้สินอื่น ๆ

จำนวนหนี้สิน (บาท)	สามียังไม่กลับ		สามีกลับมาแล้ว	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ไม่มีหนี้สิน	74	93.7	98	96.1
ต่ำกว่า 10,000	1	1.3	1	1.0
10,000-30,000	2	2.5	2	2.0
30,000 ขึ้นไป	1	1.3	1	1.0
ไม่ทราบ	1	1.3	-	-
รวมทั้งสิ้น	79	100.0	102	100.0

4.10 จำนวนหนี้สินที่ชำระแล้ว

ในกลุ่มที่สามียังไม่กลับพบว่า ส่วนใหญ่อ้อยละ 41.8 ได้ชำระหนี้สินไปแล้วระหว่าง 10,000-30,000 บาท รองลงมาคือ ร้อยละ 36.7 ชำระไปแล้วระหว่าง 30,000-60,000 บาท ส่วนที่เหลือนอกนั้นคือ กลุ่มที่ชำระหนี้สินแล้วระหว่าง 60,001-90,000

บาท, ตั้งแต่ 90,001 ขึ้นไป และที่ชำระหนี้ไปแล้วต่ำกว่า 10,000 บาท ร้อยละ 3.8 กระจายกันไปในสัดส่วนที่เท่ากัน มีร้อยละ 5.1 ยังไม่ได้ชำระหนี้เลย และร้อยละ 2.5 ไม่มีหนี้สิน

ส่วนกลุ่มที่สามมีกลับมาแล้วพบว่า ส่วนใหญ่ร้อยละ 47.0 ชำระหนี้ไปแล้วระหว่าง 30,001-60,000 บาท รองลงมาคือ ร้อยละ 38.2 ชำระหนี้แล้ว 10,000-30,000 บาท นอกนั้นชำระหนี้แล้วระหว่าง 60,001-90,000 บาท ตั้งแต่ 90,001 บาทขึ้นไป และต่ำกว่า 10,000 บาท มีร้อยละ 5.9 ที่ยังไม่ได้ชำระหนี้ และร้อยละ 2.0 ไม่มีหนี้

สำหรับครัวเรือนที่ยังไม่ได้ชำระหนี้เพราะสามียังไม่ส่งเงินมา เงินที่ส่งมาไม่มากพอที่จะไปชำระหนี้ และในกลุ่มที่สามมีกลับมาแล้วพบว่า สามียังไม่ได้หาพาน และถูกส่งตัวกลับจึงไม่มีเงินที่จะชำระหนี้

ตารางที่ 24 ร้อยละของตัวอย่างจำแนกตามจำนวนหนี้สินที่ชำระแล้ว

จำนวนหนี้สินที่ชำระแล้ว (บาท)	สามียังไม่กลับ		สามียังกลับมาแล้ว	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ไม่มีหนี้	2	2.5	2	2.0
ยังไม่ได้ชำระหนี้	4	5.1	6	5.9
ต่ำกว่า 10,000	3	3.8	2	2.0
10,000-30,000	36	44.3	39	38.2
30,001-60,000	29	36.7	48	47.0
60,001-90,000	3	3.8	2	2.0
90,001 ขึ้นไป	3	3.8	3	2.9
รวมทั้งสิ้น	79	100.0	102	100.0

4.11 จำนวนเงินออมของครอบครัว

ดังตารางที่ 23 พบว่า ในกลุ่มที่สามียังไม่กลับส่วนใหญ่อ้อยละ 25.3 มีเงินออมอยู่ระหว่าง 3,001-6,000 บาท ส่วนประชากรที่เหลือร้อยละ 7.6 มีเงินออมตั้งแต่ 9,001 บาทขึ้นไป ร้อยละ 6.3 มีเงินออมต่ำกว่า 3,000 บาท และร้อยละ 2.5 มีเงินออมระหว่าง 6,001-9,000 บาท มีร้อยละ 58.2 ที่ไม่มีเงินออม

ส่วนกลุ่มที่สามีกลับมาแล้ว พบว่า ร้อยละ 24.5 มีเงินออมระหว่าง 3,001-6,000 บาท ร้อยละ 6.9 มีเงินออมตั้งแต่ 9,001 บาท ขึ้นไป ร้อยละ 5.9 มีเงินออมระหว่าง 6,001-9,000 บาท และร้อยละ 3.9 มีเงินออมต่ำกว่า 3,000 บาท และมีร้อยละ 58.8 ที่ไม่มีเงินออม

ตารางที่ 25 ร้อยละของตัวอย่างจำแนกตามจำนวนเงินออมของครัวเรือน

จำนวนหนี้สินที่ชำระแล้ว (บาท)	สามียังไม่กลับ		สามีกลับมาแล้ว	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ไม่มีเงินออม	46	58.2	60	58.8
ต่ำกว่า 3,000	5	6.3	4	3.9
3,001-6,000	20	25.3	25	24.5
6,001-9,000	2	2.5	6	5.9
9,001 ขึ้นไป	6	7.6	7	6.9
รวมทั้งสิ้น	79	100.0	102	100.0

4.12 การแสดงความความคิดเห็นเกี่ยวกับการไปทำงานประเทศตะวันออกกลาง

จากตารางที่ 26 เมื่อสำรวจความคิดเห็นของภรรยาต่อการที่สามีไปทำงานในประเทศตะวันออกกลาง พบว่าภรรยาได้แสดงความความคิดเห็นดังต่อไปนี้

4.12.1 การไปทานตะวันากลาง เป็นสิ่งมีค่ามาก

พบว่าในกลุ่มที่สามียังไม่กลับส่วนใหญ่อ้อยละ 96.2 เห็นด้วยส่วนอ้อยละ 3.8 ไม่เห็นด้วย ส่วนกลุ่มที่สามีกลับมาแล้วพบว่า ส่วนใหญ่อ้อยละ 96.1 เห็นด้วย และอ้อยละ 3.9 ไม่เห็นด้วย ที่ไม่เห็นด้วยเพราะสามีไปแล้วไม่ได้ส่งเงินมา, ไปถึงต่างประเทศแล้วถูกส่งตัวกลับเพราะไม่มีงานให้ทำ ทำให้ครอบครัวมีหนี้สินเพิ่มขึ้นจึงไม่เห็นด้วยกับความคิดนี้

4.12.2 ทำให้ครอบครัวมีความสุขมากขึ้น

ในกลุ่มที่สามียังไม่กลับมาพบว่าส่วนใหญ่อ้อยละ 92.4 เห็นด้วยกับความคิดนี้ ส่วนอ้อยละ 7.6 ไม่เห็นด้วย ส่วนกลุ่มที่สามีกลับมาแล้วพบว่า ส่วนใหญ่อ้อยละ 92.1 เห็นด้วยส่วนอ้อยละ 6.9 ไม่เห็นด้วยกับความคิดนี้ สำหรับเหตุผลที่ไม่เห็นด้วยของทั้งสองกลุ่มเพราะการที่สามีไปทานตะวันากลางทำให้ครอบครัวมีหนี้สินเพิ่มขึ้นเพราะไปแล้วไม่ได้ส่งเงินกลับ, ส่งเงินกลับมาน้อยไม่พอใช้หนี้ และเพราะทำให้ครอบครัวเป็นห่วง คอยวิตกกังวลกลัวไปแล้วจะได้รับอันตราย กลัวจะเกิดปัญหาจะทำไมได้ส่งเงินกลับบ้าน

4.12.3 ไม่ให้สามีไปอีกเด็ดขาด

ในกลุ่มที่สามียังไม่กลับพบว่า ส่วนใหญ่อ้อยละ 83.5 ไม่เห็นด้วยกับความคิดนี้ ส่วนอ้อยละ 15.2 เห็นด้วยกับความคิดนี้เพราะหลังจากสามีไปอยู่ต่างประเทศแล้วไม่เป็นไปตามที่คาดหวังได้ ได้ค่าตอบแทนน้อย บางคนไปทานตะวันากลางแล้วยังไม่ได้รับเงินค่าจ้างทำให้เกิดความกังวล ดังนั้นถ้าสามีกลับมาจะไม่ให้ไปอีก

ส่วนกลุ่มที่สามีกลับมาแล้ว พบว่าร้อยละ 53.9 ไม่เห็นด้วยกับความคิดนี้ และร้อยละ 46.1 เห็นด้วยกับความคิดนี้ ในกลุ่มนี้มีคนที่เห็นด้วยและไม่เห็นด้วยในอัตราส่วนที่ใกล้เคียงกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะครอบครัวมีฐานะความเป็นอยู่ดีขึ้นแล้วจึงไม่อยากให้สามีไปลาบากอีก ประกอบกับทราบว่าค่าจ้างในต่างประเทศกึ่งมีอัตราใกล้เคียงกับในเมืองไทย ส่วนผู้ที่ไม่เห็นด้วยกับความคิดนี้ อยากให้สามีไปอีกให้เหตุผลว่า เพราะเงินที่ได้มานั้นใช้ไปหมดแล้ว สามีกลับมาอยู่บ้านเฉย ๆ ไม่มีรายได้เข้าบ้าน การทำไร่

ทานักทำได้น้อยมากเนื่องจากสภาพดินฟ้าอากาศแห้งแล้ง จึงอยากให้สามีไปทานานใน
ตะวันออกกลางอีก

แต่ส่วนใหญ่ทั้ง 2 กลุ่มไม่เห็นด้วยกับความคิดนี้และต้องการ
ให้สามีไปทานานในประเทศตะวันออกกลางอีก

4.12.4 ไม่ได้ทำที่ชีวิตครอบครัวดีขึ้น

ในกลุ่มที่สามียังไม่กลับพบว่าส่วนใหญ่ร้อยละ 89.9 ไม่เห็น
ด้วย ส่วนร้อยละ 10.1 เห็นด้วย ส่วนกลุ่มที่สามีกลับมาแล้วพบว่า ส่วนใหญ่ร้อยละ 90.2
ไม่เห็นด้วย ร้อยละ 9.8 เห็นด้วย สำหรับผู้ที่ไม่เห็นด้วยเป็นเพราะเห็นว่า สามีไปทานาน
ตะวันออกกลางก็ไม่ได้ทำที่ฐานะของครอบครัวดีขึ้น เงินที่หามาได้ก็ต้องเอาไปใช้หนี้หมด
บางครอบครัวสามีไม่ได้ส่งเงินมาเลย

4.12.5 ทำให้สมาชิกในครอบครัวขาดความรักความอบอุ่น

ในกลุ่มที่สามียังไม่กลับพบว่า ส่วนใหญ่ร้อยละ 78.5 เห็น
ด้วย ส่วนอีกร้อยละ 21.5 ไม่เห็นด้วย ส่วนกลุ่มที่สามีกลับมาแล้วก็พบว่า ส่วนใหญ่ร้อยละ
81.4 เห็นด้วย ส่วนอีกร้อยละ 18.6 ไม่เห็นด้วย ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของสุชาติ
ศรีทิพย์ธิดุณ และคณะ ที่ได้ศึกษาเรื่อง การสำรวจสถานะทางสุขภาพจิตของครอบครัว
แรงงานไทยที่ไปทานานในตะวันออกกลาง พบว่าหลังการไปทานานต่างประเทศของ
แรงงานไทย พบว่าสุขภาพจิตของสมาชิกในครอบครัวมีการเปลี่ยนแปลงไปในทางเลื่อมลง
กว่าเดิม (สุชาติ ศรีทิพย์ธิดุณ และคณะ, 2528 : 42)

4.12.6 เกิดความเสียหายแก่ตนเองและครอบครัว

ในกลุ่มที่สามียังไม่กลับพบว่าร้อยละ 94.9 ไม่เห็นด้วย
ส่วนอีกร้อยละ 5.1 เห็นด้วย เพราะไปแล้วทำให้มีหนี้สินเพิ่มขึ้น เนื่องจากไม่ได้ส่งเงิน
กลับมา ส่วนกลุ่มที่สามีกลับมาแล้วพบว่าส่วนใหญ่ร้อยละ 89.2 ไม่เห็นด้วย และอีกร้อยละ
10.8 เห็นด้วยเพราะสามีไปแล้วไม่ได้อะไรกลับมาทำที่เสียเวลา

4.12.7 ภรรยาต้องแบกภาระในครอบครัวเพียงผู้เดียว

ในกลุ่มที่สามียังไม่กลับพบว่าส่วนใหญ่ร้อยละ 84.8 เห็นด้วยและอีกร้อยละ 15.2 ไม่เห็นด้วย ส่วนกลุ่มที่สามีกลับมาแล้วพบว่า ส่วนใหญ่ร้อยละ 90.2 เห็นด้วย และร้อยละ 9.8 ไม่เห็นด้วย ทั้งนี้เพราะครอบครัวไทยในชนบทส่วนใหญ่เป็นครอบครัวเดี่ยว สมาชิกในครอบครัวประกอบไปด้วย พ่อ แม่ และลูก ตามปกติสามีและภรรยาจะช่วยกันทำงาน แต่เมื่อสามีไปทำงานต่างประเทศ ภรรยาก็ต้องทำเองคนเดียว นอกจากบางครอบครัวที่ลูกโตพอที่จะช่วยงานได้แล้ว หรือเป็นครอบครัวที่ยังอาศัยอยู่กับบิดามารดา หรือญาติของฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง

และจากการสอบถามเพิ่มเติมถึงประโยชน์ที่ได้จากการที่สามีไปทำงานตะวันออกกลาง พบว่า ส่วนใหญ่ตอบว่าได้ประโยชน์เพราะทำให้ครอบครัวมีฐานะดีขึ้น สมาชิกในครัวเรือนมีความเป็นอยู่ดีขึ้น แต่สำหรับครัวเรือนที่สามีไปแล้วไม่ได้ส่งเงินมา และไปทำงานอยู่ไม่กี่เดือนก็ถูกส่งตัวกลับเพราะงานหมด ทำให้หาเงินได้ไม่พอใช้หนี้กลับมายังมีหนี้สินเพิ่มขึ้นอีก ภรรยาของกลุ่มดังกล่าวตอบว่าการที่สามีไปทำงานในประเทศตะวันออกกลางนั้นไม่ได้เกิดประโยชน์เลย ซึ่งยังทำให้ครอบครัวมีหนี้สิน สมาชิกในครอบครัวเกิดความวิตกกังวล เสียสุขภาพจิตอีกด้วย

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 26 ร้อยละของตัวอย่างจำนวนตามความคิดเห็นเกี่ยวกับการไปทำงานในประ เทศ
ตะวันออกเฉียงกลาง

ความคิดเห็นเกี่ยวกับการไป ทำงานตะวันออกเฉียงกลาง	กลุ่มสามียังไม่กลับ		กลุ่มสามีกลับมาแล้ว	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. เป็นสิ่งที่มีความสำคัญ				
ไม่เห็นด้วย	3	3.8	4	3.9
เห็นด้วย	76	96.2	98	96.1
2. ทำให้ครอบครัวมีความสุขมากขึ้น				
ไม่เห็นด้วย	6	7.6	7	6.9
เห็นด้วย	73	92.4	94	92.1
3. ทำให้สามียังไปอีกเค็ดขาด				
ไม่เห็นด้วย	66	83.5	55	53.9
เห็นด้วย	12	15.2	47	46.1
4. ไม่ได้ทำให้ชีวิตครอบครัวดีขึ้น				
ไม่เห็นด้วย	71	89.9	92	90.2
เห็นด้วย	8	10.1	10	9.8
5. ทำให้สมาชิกครอบครัวขาดความอบอุ่น				
ไม่เห็นด้วย	17	21.5	19	18.6
เห็นด้วย	62	78.5	83	81.4
6. เกิดความเสียหายแก่ตนเองและ ครอบครัว				
ไม่เห็นด้วย	75	94.9	91	89.2
เห็นด้วย	4	5.1	11	10.8
7. ภรรยาต้องแบกภาระในครอบครัว เพียงผู้เดียว				
ไม่เห็นด้วย	12	15.2	10	9.8
เห็นด้วย	67	84.8	92	90.2

การศึกษานบที่ 3 นี้ ทำให้ทราบลักษณะของกลุ่มประชากรตัวอย่างที่ศึกษา เพื่อเป็น
ข้อมูลเบื้องต้นในการที่จะวิเคราะห์เปรียบเทียบเพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่าง ๆ ซึ่งจะ
ได้กล่าวในบทต่อไป

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย